

יולי 2023

אוריינות אקדמית לתואר שני ודוקטורט
Academic Literacy for M.A. + Ph.D. Students

מס קורס 01-961-27 :

מרצה: ד"ר יעל בר צדק

סוג הקורס: הדרכה לסטודנטיות שנה א' בתכנית ללימודי מגדר

שנת לימודים: תשפ"ב **סמסטר:** א' **היקף שעות:** 1 ש"ש

מועד הקורס: ימי שלישי, 14:00-15:30

שעות קבלה: בתיאום מראש בדוא"ל yael.btzedek@gmail.com

א. מטרות הקורס ותוצרי למידה

מטרת הקורס: התכנית ללימודי מגדר הנה תכנית בין-תחומית אליה מגיעות סטודנטיות מתחומי ידע מגוונים הנמצאות בשלבים מקצועיים שונים. ניסיון השנים הראה כי על מנת שהסטודנטיות יוכלו לעמוד במטלות הנדרשות מהן במסגרת התואר השני במגדר, יש צורך "ליישר קו" עבור כל הסטודנטיות ביחס לדרישות הקיימות בעולם האקדמי, ובפרט ביחס לכתיבה וקריאה אקדמית הנחוצות לשם התמצאות ושימוש בטקסטים אקדמיים, וכמובן לצורך כתיבתם של טקסטים כאלו. לפיכך נועדה הסדנא לסטודנטיות בראשית לימודיהן בתכנית, ומטרתה לציידן בכלים הבסיסיים הנדרשים לכל תלמיד/ת תואר שני בין אם במסלול המחקרי ובין אם במסלול מגדר בשטח. במסגרת הסדנא לא נעסוק בתכנים של סוגי ידע שונים, אלא בדרכים שונות לאיסוף, עיבוד וייצור של ידע.

תוצרי למידה:

- היכרות עם מבנה המאמר האקדמי לסוגיו.
- קריאה מודעת, מושכלת וביקורתית של מאמרים וחומרים אקדמיים
- כתיבת דיון הנשענים על עוגנים תיאורטיים לשם פרשנות ממצאים
- כתיבה נכונה של פסקה אקדמית

ב. תוכן הקורס:

רציונל ונושאים:

- היכרות עם מבנה ומאפיינים של העולם האקדמי בכלל, ועם שדה המגדר באקדמיה בפרט.

- כללי עבודה עם מקורות אקדמיים - זיהוי מקורות אקדמיים; אבחנה בין מקורות ראשוניים למשניים; שימוש במאגרי מידע; כללי הניתוח של טקסטים אקדמיים; עבודה עם ריבוי טקסטים.
- עקרונות הכתיבה האקדמית - אמירת דברים בשם אומרם, או העיקרון של יושר אינטלקטואלי; ההכרח לבסס כל אמירה; סגנון הכתיבה הנהוג באקדמיה; כללים להגשת עבודה אקדמית.
- מבנה עבודה אקדמית - מבוא ומרכיביו; גוף העבודה ומרכיביו; הסיכום; הכללים ליצירתם של ראשי פרקים לעבודה ושל חלוקה תמטית/קטגוריאלית.
- כללי ההפניה והרישום הביבליוגרפי - כללי הציטוט השונים במדעי הרוח ובמדעי החברה.
- מאפייני הקריאה האקדמית - עיבוד טקסט אקדמי כבסיס לכתיבה אקדמית.
- כללי כתיבה נכונה - תקניות המשפטים ובהירותם; מבנה הפסקה וחלוקה נכונה לפסקאות; קישור בין פסקאות ויצירה של טיעונים רציפים ומובנים; כתיבה אינטגרטיבית והשוואתית.

מהלך השיעורים:

הסדנה תתקיים במהלך סמסטר א' כאשר בכל מפגש נעסוק בנושא אחר לפי התכנית המפורטת בהמשך. בנוסף הסטודנטיות יוזמנו להביא לדיון פתוח גם מהתלבטויותיהן האישיות והמקצועיות לגבי האתגרים שמזמנת להם השנה הראשונה בתכנית ללימודי מגדר.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים:

התכנית וחומרי הקריאה כפופה לשינויים בהתאם לשיקול דעתה של המרצה.

קריאה לשיעור הבא: אורי שוורץ, "עירקים אשכנזים מאוד".	מפגש 1: הסבר על מטרות הסדנה ועל תכנית המפגשים תיאור מסלול הלימודים ותהליך ההתפתחות הצפוי של סטודנטית לתואר שני בלימודי מגדר - תיאור שלבי העבודה ותחנות עיקריות בדרך: מתי צריך לעשות מה ואיך, תוך מתן דגש על מגוון המשאבים המוצעים לסטודנטית בדרכה להשיג מטרות אלו, ותיאום ציפיות ביחס למקומם של בעלי התפקידים השונים בתהליך (הסטודנטית, הסגל האדמיניסטרטיבי והאקדמי, ראשת החוג, המנחים, ועוד).
---	---

	מפגשים 2: עיקר ותפל 19.10.21 השיעור יעסוק בקריאה חכמה: נלמד כיצד לזהות רעיון מרכזי בתוך כל פסקה בנפרד, וכיצד לזהות רעיון מרכזי בטקסט אקדמי כמכלול
	מפגש 3: כתיבה נכונה באקדמיה על קצה המזלג כיצד כותבים פסקה בעבודה אקדמית? מבנה הפסקה ומבנה העבודה; ריענון כללי כתיבה נכונה ותקנית של משפט, סימני פיסוק ופסקאות, כתיבה על בסיס מספר מקורות.
	מעגל שיח 1: סטודנטיות. שנה א' וראשת התכנית ד"ר רונית עיר שי
<u>קריאה לשיעורים 4-5:</u> איבתיסאם ברכאת, "אסטרטגיות מאבק מגדרי של נשים דרוזיות בישראל". <u>קריאה לשיעור 6:</u> אורנה ששון לוי, "בין הפרדה מגדרית להדרת נשים".	מפגשים 4-6: קריאה בטקסט אקדמי 3 השיעורים הבאים יעסקו במאמר כמשאב אקדמי. נבחן את הדרכים להפיק את המרב ממאמר אקדמי כקוראות וככותבות/חוקרות לעתיד, הן בפן התוכני והן בפן הטכני. נכיר מבנה של טקסט אקדמי, נבחן דרכים לפיתוח קריאה וחשיבה ביקורתית ונדון ביכולת של טקסט אקדמי לפתוח עבורנו צוהר לעולם שלם של ידע, מושגים, הנחות, מקורות ביבליוגרפיים ועוד. מפגש 4 – תוכן מאמר מפגש 5 – מבנה של מאמר אמפירי מפגש 6 – מבנה של מאמר תיאורטי
	מפגש 7: כללי ההפניה והרישום הביבליוגרפי + היכרות עם תוכנת עזר לניהול ביב' 30.11.21 בשיעור זה נכיר יותר לעומק את סוגי מקורות המידע העומדים לרשותנו בעולם האקדמי - ספרים, ספרים ערוכים, ספרי לימוד, כתבי עת ועוד ונלמד להבדיל בין מקורות מדעיים ומקורות מידע פופולרי. נדון גם בדרכים להערכת מקורות מידע באינטרנט, וכן בסוגים השונים של כתבי העת, סוגי המאמרים השונים ודרכים להערכתם. הסבר על שיטות רישום ביבליוגרפי שונות (עם התמקדות ב APA) ומתן הנחיות מפורטות על פי הכללים, בדגש על צורות ההפניות בגוף העבודה ו/או בהערות שוליים; וכתיבת רשימה ביבליוגרפית בסוף.

	היכרות עם תוכנת מנדליי לרישום ביבליוגרפי.
	מעגל שיח 2: סטודנטיות.ים שנה א' וראשת התכנית ד"ר רונית עיר שי
	מפגש 8: למה לי תיאוריה בכלל? הסבר על שימוש במונחים תיאורטיים לשם פירוש מצבים (אקטואליים, מחקרניים), האופן שבו כותבות תיאוריה והאופן שבו נעזרות בתיאוריה בתהליך הפרשני.
קריאה לשיעור: קתרין מקינון, "מיניות, פורנוגרפיה ושיטה".	מפגשים 9: דיון אקדמי: איך עושות את זה? מה זה דיון? מה תפקידו בכתיבה אקדמית? איך כותבות דיון במאמר/עבודה/לאחר ניתוח? איך כותבות דיון בעבודות סוף קורס? שילוב של רפלקסיה ועמדה ביקורתית בדיון אקדמי
	מעגל שיח 3: סטודנטיות.ים שנה א' וראשת התכנית ד"ר רונית עיר שי

ג. דרישות קדם:

ללא

ד. חובות / דרישות / מטלות:

מטלות: במסגרת הסדנה יינתנו מספר מטלות שמטרתן לאפשר התנסות בסוגיות הנדונות - איסוף מידע, קריאה אקדמית והתמודדות עם מאמרים, כתיבה ורישום ביבליוגרפי נכון.

חובות הקורס: הגעה בזמן, קריאה מקדימה למפגשים, נוכחות במפגשים והשתתפות פעילה ותורמת, הימנעות מגלישה במסכים תוך כדי השיעור.

ה. מרכיבי הציון הסופי:

ציון עוברת/לא-עוברת יינתן בקורס על בסיס הגעה לשיעורים, הקשבה והשתתפות פעילה ותורמת.

ו. ביבליוגרפיה:

- ברכאת, א. (2018). אסטרטגיות של מאבק מגדרי של נשים דרוזיות בישראל. *המזרח החדש – כתב עת ללימודי המזרח התיכון והאסלאם: נשים ומגדר במרחבים מזרח תיכוניים* (גיליון מיוחד), 175-196.
- מק'קינון, ק. (2006). מיניות, פורנוגרפיה ושיטה. בתוך: ד' באום, ואחרות (עורכות), *ללמוד פמיניזם: מקראה. מאמרים ומסמכי יסוד בחשיבה פמיניסטית* (עמודים 376 – 414). תל אביב: הקיבוץ המאוחד, סדרת מגדרים.
- שוורץ, א. (2014). "עיראקים אשכנזים מאוד": על אותנטיות, גבולות מעמדיים והמטפוריקה של השפה האתנית בישראל. *תיאוריה וביקורת*, 43, 103-130.
- שושנה, א. (2006). המצאתה של קטגוריה חברתית חדשה: "מחוננים טעוני טיפוח". *תיאוריה וביקורת*, 29, 125 – 147.
- ששון-לוי, א. (2014). בין הפרדה מגדרית להדרת נשים: מגדר במרחב הצבאי. בתוך: רוני הלפרן (עורכת): *היכן אני נמצאת: פרספקטיביות מגדריות על מרחב* (עמודים 111-141). כפר סבא: הוצאת בית-ברל.

ז. שם הקורס באנגלית:

Academic Literacy for M.A. + Ph.D. Students